

עידוד חקר קהילות ישראל בארצות ערב ואיראן

הצעה להחלטה

מחליטים,

בהמשך לחוק יום לציון היציאה והגירוש של היהודים מארצות ערב ומאיראן, התשע"ד-2014 ובהמשך להחלטת ממשלה מס' 792 מיום 12.10.2009, להחלטת ממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016 ולהחלטת ממשלה מס' 2157 מיום 11.12.16 (להלן - החלטה 2157), מתוך הכרה בחשיבות העמקת הידע ההיסטורי אודות קהילות היהודים יוצאי ארצות ערב ואיראן (להלן – הקהילות):

- א. המשרד לשוויון חברתי יפעל לקידום המחקר בתחום הקהילות בכלל רבדי החיים בקרב מכוני מחקר (לרבות מכוני הצמודים לאוניברסיטאות, מכללות ומכוני מחקר אחרים) ובקרב חוקרים הפועלים במסגרות שונות. ככל שמכוני המחקר והמסגרות האמורות יהיו מוסדות ציבור כמשמעותם בסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה – 1985, הדבר יעשה באמצעות מבחני תמיכה כנדרש ובלא שהדבר יהווה כפל ביחס לתמיכות או דרכי מימון אחרות שמי ממשרדי הממשלה מקיים.
- ב. לצורך יישום החלטה זו יקצה המשרד לשוויון חברתי 6 מיליון ₪ בשנת 2019.

המקור התקציבי לשנת 2019 יהיה מתוך התקציב המקורי לשנה זו, ולא תידרש תוספת תקציבית.

דברי הסבר

רקע כללי

מדינת ישראל רואה חשיבות לאומית בשימור סיפורן ומורשתן של קהילות ישראל יוצאות ארצות ערב ואיראן. זאת, כחלק ממאמץ לאומי להנחלת ההיסטוריה התרבותית, החברתית, הפוליטית והתרבותית לכלל אוכלוסיית מדינת ישראל.

כך, בין היתר, נחקק חוק יום לציון היציאה והגירוש של היהודים מארצות ערב ואיראן תשע"ד 2014, עליו אמונה השרה לשוויון חברתי, והתקבלו, ביוזמת השרה לשוויון חברתי, החלטת ממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016 בעניין עידוד והעצמת חקר קהילות ישראל בארצות ערב ואיראן והחלטת ממשלה מס' 2157 מיום 11.12.2016 בעניין תיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן.

בהמשך לכך, מוצע לקבוע כי המשרד לשוויון חברתי יפעל לקידום המחקר בתחום הקהילות בכלל רבדי החיים בקרב מכוני מחקר וחוקרים ויקצה לשם כך כספים. יצוין כי אף שקיים תאגיד על פי חוק שבין תפקידיו חקר הקהילות, כמפורט בחוות הדעת המשפטית אין מניעה משפטית כי הדברים יבוצעו באמצעות גופים אחרים. לבקשת משרד המשפטים צוין בהצעה להחלטה כי ככל שמכוני המחקר והמסגרות האמורות יהיו מוסדות ציבור כמשמעותם בסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה – 1985, הדבר יעשה באמצעות מבחני תמיכה כנדרש ובלא שהדבר יהווה כפל ביחס לתמיכות או דרכי מימון אחרות שמי ממשרדי הממשלה מקיים. הטעם לבחינת ביצוע הדברים על ידי גופים אחרים הוא הרצון לעודד גופים נוספים הפועלים בתחום שבשל היעדר משאבים אינם מצליחים להתפתח ולהעמיק את המחקר, וזאת כהשלמה לפעילות שכבר מבוצעת כיום.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

שישה מיליון שקלים חדשים בשנת 2019 מתקציב המשרד לשוויון חברתי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 1250 מיום 28.12.2003

החלטת ממשלה מס' 792 מיום 12.10.2009

החלטת ממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016

החלטת ממשלה מס' 2157 מיום 11.12.16

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעת

סיווגים

סיווג ראשי : 01 ביצועי

תחום פעולה עיקרי : 04 ישראל והעם היהודי

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי השרה לשוויון חברתי

ל' באדר א' התשע"ט

07 במרץ 2019

המשרד לשוויון חברת
הלשכה המשפטית

ירושלים, כ"ט אדר א', תשע"ט
6 מרץ, 2019

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

עידוד חקר קהילות ישראל בארצות ערב ואיראן

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

כמפורט בדברי ההסבר להצעה להחלטה, מדינת ישראל רואה חשיבות בשימור סיפורן ומורשתן של קהילות ישראל יוצאות ארצות ערב ואיראן (להלן – הקהילות).

כך, בין היתר, נחקק חוק יום לציון היציאה והגירוש של היהודים מארצות ערב ואיראן תשע"ד 2014 והתקבלו החלטות ממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016 בעניין עידוד והעצמת חקר קהילות ישראל בארצות ערב ואיראן והחלטות ממשלה מס' 2157 מיום 11.12.2016 בעניין תיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן.

על רקע זה, מוצע כי המשרד לשוויון חברתי יפעל לקידום המחקר בתחום הקהילות בכלל רבדי החיים בקרב מכוני מחקר ובקרב חוקרים הפועלים במסגרות שונות. יצוין כי אף שקיים תאגיד על פי חוק שבין תפקידיו חקר הקהילות, אין מניעה משפטית כי הדברים יבוצעו באמצעות גופים אחרים. עם זאת, לבקשת משרד המשפטים צוין בהצעה להחלטה כי ככל שמכוני המחקר והמסגרות האמורות יהיו מוסדות ציבור כמשמעותם בסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה – 1985, הדבר יעשה באמצעות מבחני תמיכה כנדרש ובלא שהדבר יהווה כפל ביחס לתמיכות או דרכי מימון אחרות שמי ממשרדי הממשלה מקיים.

קידום מחקר כאמור יעשה בכפוף להוראות כל דין החל על העניין, ובכלל זה בהקשרים הרלוונטיים דיני המכרזים וסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב התשמ"ה 1985.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

הצעת ההחלטה מובאת לפתחה של הממשלה לאחר שהכנסת אישרה את חוק התפוזות הכנסת העשרים, התשע"ט – 2018. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה ופסיקת בית המשפט העליון מחייבות לנהוג בריסון ובאיפוק בכל הנוגע להחלטות המתקבלות בעת זו.

בענייננו, המדובר בהצעת החלטה המתווספת לשתי החלטות ממשלה קודמות שהתקבלו בנושא (החלטות ממשלה מס' 1941 מיום 4.9.2016 בעניין עידוד והעצמת חקר קהילות ישראל בארצות ערב ואיראן והחלטות ממשלה מס' 2157 מיום 11.12.2016 בעניין תיעוד מורשת קהילות היהודים בארצות ערב ואיראן) ותכליתה הוא לחוסיף נדבך לפעולות הממשלתיות המבוצעות זה מכבר בתחום לשימור סיפורן ומורשתן של קהילות ישראל יוצאות ארצות ערב ואיראן. העבודה על הצעת ההחלטה דגן החלה זמן רב קודם לתקופת הבחירות. בשים לב לדברים אלה וכן לכך שאין המדובר בתחום השנוי במחלוקת ציבורית ואין מדובר בכבילה משמעותית של סדרי עדיפויות הממשלה הבאה, קבלת ההחלטה נמצאת במתחם הסבירות הנתון לממשלה על אף שהעת היא עת בחירות.

המשרד לשוויון חברת
הלשכה המשפטית

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

ההצעה להחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים. הלשכות המשפטיות של המשרד לשירותי דת ומשרד החינוך אישרו כי אין מניעה משפטית. בהתייחס לנוסח קודם של הצעת ההחלטה, הלשכה המשפטית של משרד התרבות והספורט הודיעה שהמשרד מתנגד לאור כפילות לפעילות של משרדם בתחום המורשת וכפילות ביחס לפעילותם של גופים ציבוריים העוסקים בנושאים אלו ממש. לא התקבלה עמדה עדכנית של הלשכה המשפטית במשרד התרבות והספורט ביחס לנוסח הנוכחי שבו בוצעו תיקונים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אני מאשר כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה. עמדה זו היא על דעת הלשכה המשפטית של משרד ראש הממשלה.

סורל הרלב, עו"ד
היועץ המשפטי